

Predrag Mitrović

**PUN
PANSION**

***BILO JEDNOM U
URGENTNOM CENTRU***

■ Laguna ■

Copyright © 2020, Predrag Mitrović
Copyright © ovog izdanja 2020, LAGUNA

Kupovinom knjige sa FSC oznakom pomažete razvoj projekta
odgovornog korišćenja šumskih resursa širom sveta.

NC-COC-016937, NC-CW-016937, FSC-C007782

© 1996 Forest Stewardship Council A.C.

Svako ima svoje snove. Moji se nalaze negde između zidova Urgentnog centra Kliničkog centra Srbije.

Ovu knjigu posvećujem svima koji rade u Urgentnom centru, kao i bolesnicima koji su deo svog života proveli u njemu. Ona će ih podsetiti na te dane.

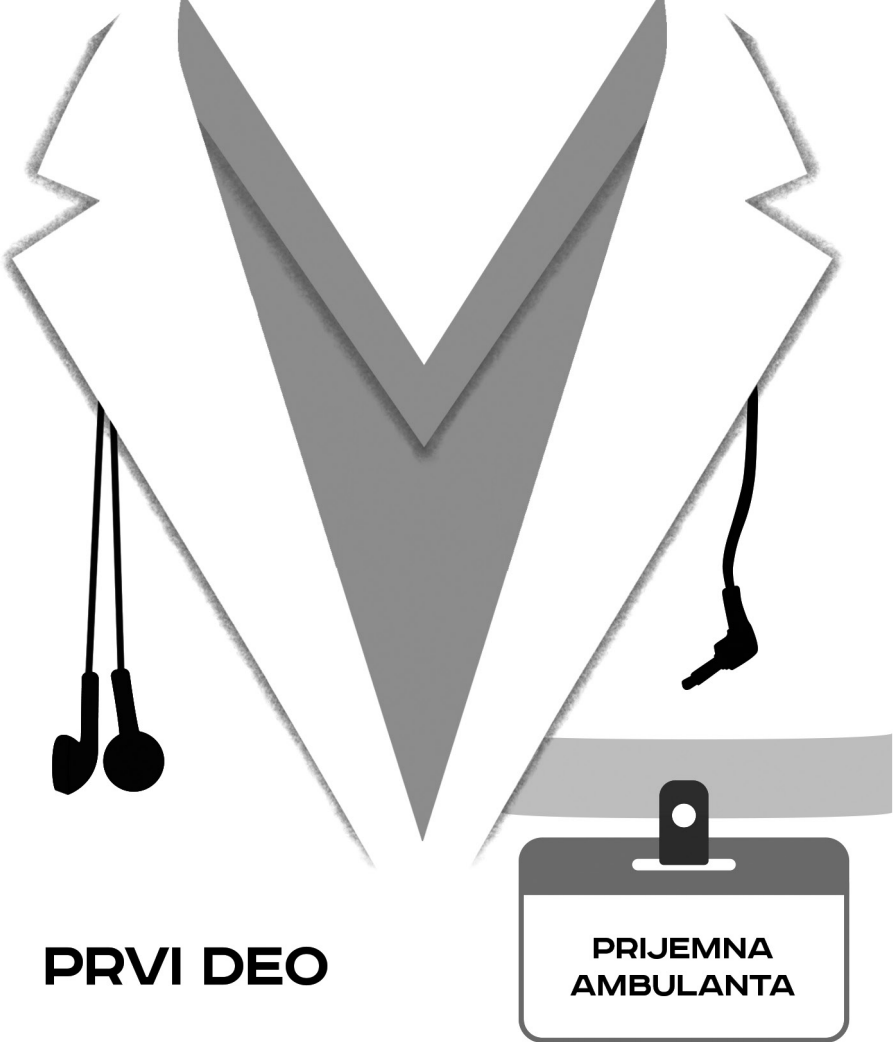
Knjiga je plod moje mašte. Ali ima i dosta autobiografskih podataka. Svaka sličnost s današnjim vremenom i savremenim ličnostima definitivno je slučajna.

Sadržaj

Prvi deo	
SAN URGENTNE NOĆI	9
Drugi deo	
SVE JE DOBRO ŠTO SE URGENTNO SVRŠI . . .	75
Treći deo	
NE SVIĐA MI SE DA TI BUDE PRIJATNO . . .	137
<i>O autoru.</i>	197

PRVI DEO

SAN URGENTNE NOĆI

Volim za sebe da kažem da sam muzičar čiji je hobi medicina. Naravno da time izazivam smeh, možda i gnušanje. Ipak je ovo Balkan. Prostim matematičkim operacijama dolazim do toga da se duže bavim muzikom nego medicinom. Dakle, ja sam roker. To nije samo muzičko opredeljenje, to je stil života. Ipak, ne smem na samom početku komplikovati situaciju, pa ću u nastavku ove priče biti lekar, ili kako u narodu vole lepše da kažu – doktor za srce.

Mesto u kome provodim dve trećine života zove se Urgentni centar. To je bolnica koja se razlikuje od ostalih sličnih ustanova, pre svega po unutrašnjem uređenju, ljudima koji u nju dolaze, a još više po ljudima koji u njoj rade. Urgentni centar je jedino mesto koje mi može vratiti poverenje u vojsku. Nekadašnju Vojnomedicinsku akademiju, sada Urgentni centar, vojska je pre dvadesetak godina okrećila, sredila i ostavila. Zgrada je ista i danas, nakon nekoliko epizodnih krećenja

pojedinih delova, premeštanja žardinjera, postavljanja kočica i još koječega. Kvalitet je kvalitet! Vojnici su je pedantno uredili i da nije bilo njih, Urgentni centar ne bi bio trenutno možda ipak najprijatnije i najsvetlije mesto u krugu bolnice. Sreća je što ga nije neko drugi renovirao. Bio bi mračan, nedostajale bi neonke, podne pločice bi se odavno raspale, a nisam siguran da bih smeo da stanem u dovratak u slučaju zemljotresa, jer ne znam šta bi bilo sa količinom gvožđa u zidovima. Sigurno bi neko odneo veći deo za vikendicu ili neki poslovni objekat.

Dakle, radno mesto mi je fizički bezbedno i prijatno, pa sam, mogu reći, na to ponosan. Posebno sam ponosan na prijemni blok. Deluje svetski! Kao u nekim zapadnim bolnicama. To su samo dva sprata, ali su tako lepo renovirana! Istina, renovirana su na brzinu, pa je dosta toga već propalo. Ventilacija je radila samo pet dana. Ali nema veze. Lepo je videti. Brzo je urađeno i brzo otvoreno, naravno za predstojeće izbore davne 2000. godine, ali – ipak je prijatno. Italijanski nameštaj, protivpožarna vrata, čekaonica – prava, sa udobnim stolicama. Čuje se ponekad i tiha muzika, kad glavna dežurna sestra nije antisluhista, mrgud ili preterano brižna prema bolesnicima, pa ne želi da oni u svom bolu i patnji slušaju muziku (kojom se inače u nekim zemljama bolesnici i leče). Svejedno, ipak volim da provodim vreme u tom delu zgrade.

A sada nešto i o ljudima koji dolaze u bolnicu. Postoji nekoliko tipova. Prvi tip čine hipohondri. Nisu bolesni, mislim organski. Ali oni veruju da su bolesni, obično znaju i od čega. Agresivni su, jurišaju na

---

ambulantu, svađaju se, deru, ne žele da čekaju, uglavnom misle da su najbolesniji, ako ne na svetu, onda bar na spratu. Drugom tipu pripadaju ljudi koji su prespavali poslednjih desetak godina, pa su užasnuti gužvom, mestom, načinom rada, i prosto ne znaju otkud oni u takvom ludilu, ali ne odustaju od pregleda. Treći tip su oni koji nisu prespavali poslednjih desetak godina, znaju kako sve funkcioniše i zadovoljni su što su u Urgentnom centru, pošto znaju da će brzo i stručno biti pregledani za nekoliko sati, samo ako kažu „boli me nešto tu“ upirući prstom u grudi. Odmah dobijaju karton i zadovoljno čekaju pregled. Naravno, ne mirno. Pošto obično i žure, oni su takođe agresivni, hteli bi ako može preko reda, okolo, kroz drugu sobu. Četvrti tip... hm... oni su kolateralna šteta našeg najvećeg neprijatelja – Hitne pomoći. To su ljudi kojima možda jeste nešto, a možda i nije ništa. Sve u svemu, nisu za Urgentni centar, mogli bi i u Dom zdravlja. Ali ne noću, naravno. Međutim, operateri iz Hitne pomoći, ne želeći da im se ekipe previše šetkaju, preporučili su pacijentima da se oni lepo sprema i sami prošetaju do Urgentnog centra. Jer tamo ih čeka fina grupa lekara koja će ih posavetovati i sigurno će im pomoći. Ne, neka ne čekaju jutro, nema potrebe. Mislite da je to zbog brige za bolesnika? Pre bi se reklo da ih je mrzelo da dođu do njega i pregledaju ga, ali se ipak plaše da mu se nešto ne dogodi. Takvi bolesnici su zbunjeni, nesrećni kada dođu u Urgentni centar. Često odustaju od pregleda i odlaze pre jutra.

Ne smem preskočiti ni svoj omiljeni godišnji koncert *Partibrejkersa* i slična muzička događanja. To je

pravo zadovoljstvo. Zadovoljstvo zbog muzike na koncertima, naravno, ali i zbog onoga potom u ambulanti: lupanje srca, gušenje, mučnine, povraćanje, uduvanost, tuče... Jednom rečju, impresivna grupa, obično mlađih bolesnika. A onda, tu je i noćna transverzala: Hitna pomoć – policija – pijanci/beskućnici. Kada nekog policija pokupi sa ulice, postoje dve mogućnosti: ili će ga odvesti u nadležne ustanove, što podrazumeva i popunjavanje većeg broja formulara, ili će narediti Hitnoj pomoći da ga odveze u Urgentni centar, a onda ćemo mi zvati te ustanove i mučiti se oko njega. Mislim da vam je jasno za koju se mogućnost opredele.

Na kraju, da ne zaboravim stvarno bolesne ljude. Oni su najmirniji. Uredno sede u čekaonici. Čute. Nisu agresivni, a stvarno im nije dobro. Čekaju da ih neko pozove, i onda ulaze tiho, skromno, izvinjavajući se „zbog uznemiravanja“.

A sada osoblje, *staff*. Prvi kontakt se uspostavlja sa službom obezbeđenja. Najbrojnija populacija u krugu bolnice, po jedinici zapremine. Ne tako snažni, nezahtevno ošišani, sa značkama veličine štita, ponekad i u odelu. Nije im jasno zbog čega ste došli i kuda biste želeli da idete. Ali nema veze. Važna je opčinjenost telekomunikacijama, to jest motorolama. Imaju i pištolje, to je manje važno.

Posle moguće komunikacije sa obezbeđenjem, dolazite do ključnih ljudi – transportnih radnika. Oni su glavni filter Urgentnog centra. Vi samo morate reći gde vas boli, probada, nadima... Nakon toga nepogrešivo bivate upućeni u jednu od tri ambulante – hiruršku, neurološku ili, naravno, moju, internističku.

Nisu obučeni za takav posao, ali greške nisu važne. Čim stignete do divnog staklenog tunela, vi ste već srećni, mirni, ni bolova više nema. Ako i promašite lekara koji vam je potreban, nema problema. Stižete kad-tad, do zore. Noću ćete sresti i sestre i lekare koji rade u određenim ambulantomama. Mrzovoljni su. Vi ste im trideseti, pedeseti ili osamdeseti bolesnik večeras. Plata je mala, gužva velika, uslovi rada nikakvi i, ako nemate valjani razlog dolaska, molite boga da naletite na nekog zaista dobroćudnog lekara.

Ali ne bojte se – stižem. Poneo sam vreću za spavanje s kapuljačom, malo sam čupav, nisam još stavio minđušu, ali uskoro ću. Dikcija mi nije najbolja, govorim kotrljajuće „r“ i nisam preterano nervozan, ponekad.

Pre bilo kakve komunikacije, moram se presvući da sačuvam svoju odeću od onoga što me očekuje. A mogu se obući u belo, u plavo, u zeleno, svejedno. Samo nije preporučljivo biti u novim pantalonama, cipelama, majici. Znajući to, došao sam do svog malog ormana u kome držim stvari. Država mi ga je dala, posle mnogo svađe. Kažu: šta će ti, pa ti si mlad. I tako petnaest godina. Ostarilo se, pa dobih i ja svoju kasetu. Ponosno sam je otvorio i izvršio zamenu: ostavio sam vreću za spavanje i graciozno se presvukao u mračnom hodniku prizemlja Urgentnog centra. Uvek mi je malo neprijatno dok se presvlačim. Desetak metara od mene je mrtvačnica, tu je i magacin za lekove. Često se može sresti i poneki miš, što me uvek uplaši. Ne zbog njegove snage, nego što može ući u moju kasetu i pojesti mi vreću. Toliko me uspomena veže za nju... Spavao sam na plažama Rovinja, Poreča, Soluna, Barselone. I sada

da je unište zlikovci. Otrov ću im staviti!

Obukao sam se, beli mantil, slušalice oko vrata, pečat u džepu. Imam i naočare, za svaki slučaj. Mobilni telefoni. Neuništiv sam! Izranjam polako iz mraka, penjem se uz stepenice... Sve je svetlije i svetlije, osećam se kao Mik Džeger. Hodam samouvereno. Samo, nešto mi nedostaje... Ma, nema... Idemo!

Nisam još stigao do svoje bine, ostalo mi je oko pet metara do susreta sa prvim večerašnjim pacijentima, kad jedan omanji čovek iskoči iz polumraka.

– Ti si lekar?

– Može biti, a ko si ti?

Odmerio me je sumnjičavo. Šta mi nedostaje? Ne ličim na lekara? Nemoguće, trudio sam se. Zar je malo: ogromne slušalice, pečat koji viri iz džepa?

Katastrofa! Klompe! Gde su klompe? One su ključ uspeha. Možete biti obučeni kako želite, ali bez klompi ne ulivate poverenje. Delujete nekako neobavezno, kao da ste tu slučajno.

– Odmah stižem.

– Čekaj, stani, tek si stigao! Čekam petnaest minuta. Hej!

Samo petnaest minuta. Neozbiljan je, vidim odmah. Ovde se čeka po nekoliko sati. Brzo sam se okrenuo i vratio u mrak. Loša proba, maler... Sada moram pustiti vodu kada ponovo krenem iz podruma. Ali klompe su klompe. A moje su crne, stare dvadeset godina, iz Švedske. Ponos. U njima sam viši bar pet centimetara. Svi me se plaše. Misle: stena, ovaj zna svoj posao. Dobro, priznajem, to je zbog debljine, ali ovako bolje zvuči.

Otvorio sam kasetu, miševa nema. Postarao sam

---

se i za svoje cipele. Nove su, ručni rad, tri rate... ih! Pažljivo sam ih odložio. Sad sam tek moćan. Ponovo izranjam iz mraka, sad nema greške. A čovek stoji na kraju hodnika, viri i u skoku me dočekuje.

– Stani, guši me!

– Ko te guši?

– Kako ko? Ne dišem. Vidi...

Nije bio bled, disao je sasvim dobro. Nije ni poplaveo, imao je sasvim dovoljno kiseonika. I previše...

– Da li si otvorio karton, prijavio se, ostavio karton u sobi devet? – setih se mudro.

– Niko mi nije rekao.

– Evo, ja ti sad kažem. Dakle, tu sam, otvori karton i gušenje će prestati.

– Stvarno? Zato su me i poslali odozdo, da pitam da li da mi otvore karton.

Znao sam. Opet uspešna trijaža. Procenili su da mu nije ništa pa ga poslali u ambulantu, ako lekar hoće da ga pogleda. Ma, što da ne...

– Samo ti otvori karton i vidimo se.

Gledao me je podozrivo. Da li opet zbog klompi? Malo sam čupav, doduše, ali obrijao sam se. Staviću naočare. Naravno, ne za sunce.

Samopouzdanje mi se vratilo kada sam kročio u hodnik, gde me prostrelilo tridesetak pari očiju. Bilo je tu sreće, mržnje, očaja. Ali niko nije izdržao direktan pogled. Spuštali su glave. Hteli bi nešto da mi kažu, ali šta ako se naljutim? A toliko su čekali! Možda je bolje da ćute.

Ne volim to. Znam kako je čekati kad se ne osećaš dobro. Želeo bih to da im kažem, ali mi niko neće

verovati. Ja sam sa ove, a oni sa one strane, i to je to. Imaju telefon ombudsmana da se žale, gundaju, prigovaraju. Lakrdija. I sami znaju da su oni koji su smislili ombudsmane krivi za njihovo čekanje. Ali nisam ja političar. Pa ja sam, pobogu, roker. Mir, braćo, sad ćemo brzo da vidimo šta vam je. Htedoh da viknem, ali je bolje da uđem u ambulantu i vidim šta me čeka. Posao je posao, a rokenrol ćemo ostaviti za kasnije. Mislim, položio sam zakletvu, i mada je to odavno kod nas devalvirano, ipak osećam grižu savesti: šta da je nekom od mojih loše!

20.00

Ušao sam u ambulantu, gde me je čekao – Mile. Medicinski tehničar, jedan od najboljih. Laknulo mi je. On mi je noćas i leva i desna ruka, a bogami i noge. Pored onoliko ljudi ispred ambulante njegova svesrdna pomoć biće mi neophodna. Treba uraditi elektrokardiogram svakom bolesniku, izvaditi krv iz vene, dati lekove, sve to upisati u protokol...

Mile je bivši amaterski fudbaler, sa tri ćerke, ženom i majkom na malo kvadrata u Rakovici. Blago zatrovan nekadašnjom tehnološkom prašinom, sada je vlasnik i novog MP3 plejera. Kako stvari stoje, neće ga koristiti noćas. Ništa od slušanja muzike. Izgledao je, kao i uvek, ozbiljno, sa prirodno obrijanom glavom i licem koje je odavalo utisak čoveka koji zna šta hoće. Samo, sada je bio na pogrešnom mestu. A pogrešno vreme? Možda. Videćemo. I on je imao klompe, pa su nam šanse da preživimo noć bile veće.

– Mile, kako stojimo?

– Loše, veoma loše – rekao je i uhvatio se za čelo.
– Popodnevna smena je bila spora. Gotovi smo, poješće nas. Čekaju i po nekoliko sati. Imamo osamnaest kartona.

– Neka, sad ćemo. A oprema? Katastrofa?

Tu je moj omiljeni aparat za merenje pritiska. Mali, beli, meri u kilopaskalima. A stare mere su izbačene iz upotrebe pre dvadeset godina. Stalno moram da množim u glavi da bih znao koliki je tačno krvni pritisak. Dobro, volim ja to. Hteo sam da ga polomim bar sto puta do sada. Molio sam glavnu sestru da ga rashoduje, baci... Kaže, nemamo drugi. Mislim da ću ga ipak razbiti. Dobro, to ću uraditi pred zoru.

– Mile, EKG? Dobar?

– Super, ovoga puta pravi samo infarkt prednjeg zida srca... najteži srčani udar.

– Kul. Zvaćemo Alana Čumaka, iscelitelja, da nam pomogne. Pre dvadesetak godina on nas je uspešno lečio slikama u jednoj od najčitanijih revija. Možda i sada pomogne nekom slikom. Ma, videćemo kako se bolesnici osećaju. Ako nekoga stvarno boli, ne možemo da promašimo. Imaće sigurno čudan sjaj u očima.

– Samo se ti šali, ubiće nas neko.

– Ma daj, vreme je za svemoćne nindža kornjače. A pisaća mašina, i dalje ćirilična?

– Jeste. Ali nema traku. Kuca nevidljivo.

– Stelt tehnologija? Sad mi je lakše. Ionako slabo pišem latinski na ćirilici. Piši kao što govoriš. Pisaću rukom. Idemo dalje. Laboratorija? Hoćemo li moći da saznamo nešto iz rezultata krvnih analiza? Da improvizujemo malo...

– Nemaju ništa, a i na ono što urade čeka se nekoliko sati.

– Super. Sad mi je lakše. Mile, kad ćemo lajkovačkom prugom?

– Kako stvari stoje, nikada. Ubiće nas neko.

– Imaš li još nešto novo da mi kažeš?

– Večeras radim sam. Nema nas dovoljno. Otpustili su sve sestre koje rade na određeno. Kažu, nisu potrebne.

– Ma daj... reci još nešto.

– Bolje ne.

– Dobro, prozovi prvog bolesnika. Idemo, kolo sreće se okreće, mali bata je dobio veliki sat. Veliki broj bolesnika, a kratka noć. Nadam se da ćemo uspeti sve da ih pregledamo.

Počelo je. Sav sam se naježio. Ali Mile je u prvim redovima. Ako neko pripuca, gotov je. Ubiće ga kao zeca...

Seo sam za pisači sto. Ćirilčna mašina je stvarno bila tu. Kupljena je jeftino na rasprodaji. Neki mudrac je zaključio da su one prava stvar za poboljšanje uslova rada u zdravstvenoj ustanovi. Od tada, kad god napišem neki izveštaj sa latinskim dijagnozama na ćirilici, dobijam epitet kralja, majstora, najbolji smo... Svi nam se smeju u drugim ambulantom kada vide ove papire. Ali i Francuzi i Nemci pišu dijagnoze na svom jeziku. Što ne bismo i mi?

Moj aparat u kilopaskalima stoji sa desne strane. Stvarno je propao. Crevo mu zalepljeno flasterom, a i nedostaje malo žive. Neko mu je slomio u međuvremenu i vratanca. Super, biće mi lakše da ga se rešim ujutro.

A onda se setih kreveta za pregled. Bojažljivo sam ga pogledao i zadovoljno primetio da ima prekrivač i da je on tek tu i tamo sivkast. Obično ga ili nema ili je crn kao zemlja. Ovaj je imao rupu na sredini, veličine dlana, ali to nije ništa. Bar postoji. Tu je i EKG, veličine šporeta. Dobro. Mislim da možemo početi... Ali onda sam se sledio: setio sam se da je nedavno kapljalo sa tavanice u ćošku ambulante. I to iz sanitarnog čvora sa odeljenja nefrologije, koje je bilo tačno iznad nas. Gde baš od njih. Tamo se inače sanitarni čvor najviše koristi, leče se od bolesti bubrega.

Gledao sam ispred sebe, a onda sam bojažljivo pogledao udesno, ka ćošku. Prvo dole: suvo. A onda gore: dobro, fleka, preživjećemo do jutra.

I tako, počinjemo...